

РЕЦЕНЗІЯ
на дисертацію
ЗАНЧУКА ОЛЕКСАНДРА СТЕПАНОВИЧА
на тему: «ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ІНТЕГРОВАНОВОГО
ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»,
за спеціальністю 051 «Економіка»

Актуальність теми дисертаційної роботи та її зв'язок з планами роботи ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького

Тема дисертації є актуальною у контексті сучасних викликів, пов'язаних із необхідністю забезпечення сталого розвитку землекористування територіальних громад в умовах децентралізації та змін клімату. Запропоноване дослідження безпосередньо корелює з науковими пріоритетами Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького, зокрема у напрямках розробки інструментів еколого-економічної оцінки землекористування, інтегрованого просторового планування, а також забезпечення збалансованого їх розвитку.

Таким чином, актуальність дисертаційної роботи Занчука О. С. визначається необхідністю вдосконалення теоретико-методичних засад і розробки практичних рекомендацій щодо інтегрованого планування розвитку землекористування територіальних громад та підвищення ефективності його використання. Власне цим обумовлений вибір напрямку дослідження.

Дисертаційне дослідження автором виконувалось з урахуванням Стратегії державної екологічної політики України на період до 2030 року (закон України від 28.02.2019 року № 2697-VIII), Концепції Загальнодержавної цільової програми використання та охорони земель, а також згідно з програмою наукових досліджень Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, а саме: в межах НДР «Механізм забезпечення збалансованого використання

земель у контексті просторового розвитку територій»» (номер державної реєстрації УкрІНТЕІ 0121U108080), в якій здобувачем обґрунтовано методологічні та методичні основи інтегрованого планування розвитку землекористування територіальних громад.

Загальна оцінка змісту роботи

Науковий рівень дисертаційної роботи відповідає діючим вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії. Дисертація відзначається цілісністю структури, логічною послідовністю викладення матеріалу та науковою обґрунтованістю. У роботі проаналізовано сучасні підходи до прийняття планувальних рішень розвитку землекористування в територіальних громадах, обґрунтовано еколого-економічні принципи вирішення проблем планування розвитку землекористування у рамках інституціонального підходу, запропоновано авторську концепцію вдосконалення теоретико-методичних підходів та практичних рекомендацій щодо інтегрованого планування розвитку землекористування територіальних громад та ефективності їх використання.

Дослідження містить як теоретичну, так і прикладну складову, що забезпечує його міждисциплінарний характер.

Основні наукові результати, їх новизна, ступінь обґрунтованості та достовірності

У дисертаційній роботі здобувачем отримано низку науково обґрунтованих результатів, що мають як теоретичну, так і прикладну цінність.

Об'єкт, предмет та мета роботи логічно поєднані в цілісне наукове дослідження щодо вдосконалення планування розвитку землекористування територіальних громад.

Серед ключових результатів слід виділити:

- обґрунтування концептуальних засад інтегрованого еколого-економічного підходу до планування землекористування в умовах децентралізації;

- розробка моделей розвитку землекористувань з урахуванням екологічної доцільності та економічної ефективності та соціальної спрямованості територіальних громад;
- формування системи індикаторів для оцінки сталості землекористування, адаптованої до локальних природно-ресурсних, соціальних і економічних умов;
- апробацію запропонованих підходів на прикладі конкретних територіальних громад із застосуванням інструментів просторового аналізу, ГІС-технологій та аналітичного моделювання;
- розробку практичних рекомендацій щодо впровадження інтегрованого планування на рівні місцевого самоврядування.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у подальшому розвитку теоретичних, методичних та практичних положень, які визначають еколого-економічні та інституційні засади інтегрованого планування розвитку землекористування територіальних громад.

Результати дисертації ґрунтуються на широкій емпіричній базі, включаючи статистичні дані, результати анкетувань, просторові дані земельних ресурсів та прикладні розрахунки. Використані загальнонаукові і спеціальні методи аналізу, а саме монографічного – під час аналізу наявних наукових підходів щодо досліджуваної проблеми, нормативних документів, збірників статистичної інформації; статистичного – при узагальненні статистичних даних, оцінки тенденцій зміни структури землекористування територіальних громад; економічного аналізу – для визначення ефективності інтегрованого планування розвитку землекористування територіальних громад; абстрактно-логічного – для обґрунтування мети, завдань і висновків дослідження, які відповідають науковим вимогам і забезпечують високу ступінь достовірності отриманих результатів.

Висновки та положення, викладені у роботі, логічно впливають із проведених досліджень і належно аргументовані. Ступінь обґрунтованості

дозволяє використовувати результати в практиці територіального управління, що підтверджується апробацією результатів на рівні громад та у науково-практичних заходах.

Теоретичне і практичне значення результатів дисертації

Теоретичне значення дисертаційного дослідження полягає в систематизації наукових підходів до інтегрованого планування землекористування, а також у формуванні нового наукового підходу до оцінки еколого-економічної ефективності землекористування в громадах. Практична цінність роботи полягає у розробці інструментарію для прийняття рішень на рівні місцевого самоврядування, що може бути використаний у стратегічному плануванні, розробці програм соціально-економічного розвитку та у формуванні екологічно збалансованої політики землекористування.

Достовірність і повнота викладу основних положень, висновків та результатів досліджень

Основні положення дисертації викладені чітко, логічно та аргументовано. Висновки обґрунтовані результатами власних досліджень, базуються на аналізі широкого масиву емпіричних та статистичних даних. Представлені розрахунки, моделі, карти та аналітичні матеріали свідчать про високу достовірність отриманих результатів, що обговорювались на 5 конференціях. Також варто відмітити, що за результатами дослідження опубліковано 3 наукові праці. Обсяг опублікованих матеріалів, у яких висвітлено основні результати наукових досліджень, є достатнім для підтвердження рівня опрацювання тематики.

Дотримання вимог академічної доброчесності

Дисертаційна робота та наукові публікації Занчука О. С. відповідають вимогам академічної доброчесності. Тексти не містять ознак плагіату, належним чином оформлено посилання на джерела інформації, використано широкий спектр наукової літератури, нормативно-правових актів, аналітичних

звітів. Робота виконана самостійно, з дотриманням етичних норм наукової діяльності.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи

Враховуючи усі позитивні моменти дисертації, серед дискусійних моментів варто зазначити певні дискусійні моменти і зауваження, зокрема:

- у дисертації зазначено про відсутність належного законодавчого забезпечення зонування земель та неузгодженості між земельним та природоохоронним законодавством (с.49). Автору доцільно було б ширше зупинитися на особливостях проведення інтегрованого зонування у законодавчому полі;

- автором запропоновані управлінські рішення щодо еколого-ландшафтного зонування земель. Виникає потреба в глибшому аналізі механізмів впровадження таких рішень у громадах з різними рівнями інституційної спроможності;

- при визначенні індексу екологічної стабільності землекористування враховано коефіцієнт антропогенного навантаження, що зумовлює обґрунтування застосування та врахування екологічних показників.

- доцільно від корегувати загальні висновки до завдань, які ставилися при виконанні досліджень.

Водночас, наведені зауваження мають окремий рекомендаційний характер та не впливають на загальну позитивну оцінку

Загальний висновок

Дисертаційна робота «Еколого-економічні основи інтегрованого планування розвитку землекористування територіальних громад» є завершеним науковим дослідженням, що має теоретичну новизну, прикладне значення і відповідає сучасним вимогам до наукових праць такого рівня.

За змістом і оформленням дисертаційна робота відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи

про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р. а її автор Занчук Олександр Степанович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка».

Рецензент:

кандидат економічних наук,
доцент кафедри землеустрою
Львівського національного університету
ветеринарної медицини та
біотехнологій імені С. З. Гжицького

Галина ДУДИЧ

